УДК 342.9:069
DOI https://doi.org/10.32782/klj/2026.3.24

Кікена П. І.,
адвокат, аспірант кафедри публічного та міжнародного права
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0009-0003-3275-5619

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЯК ЗАСОБИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ МУЗЕЇВ ТА МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

Анотація. У статті досліджено контроль і нагляд як засоби публічного адміністрування музеїв та музейної справи. Розкрито зміст понять «контроль» і «нагляд», визначено їхні спільні ознаки та критерії розмежування.

Обґрунтовано, що контроль має комплексний характер і передбачає перевірку законності, обґрунтованості, ефективності й належного виконання управлінських рішень, тоді як нагляд переважно спрямовується на спостереження за дотриманням обов'язкових правових приписів організаційно не підпорядкованими суб'єктами.

Запропоновано авторські визначення контролю та нагляду як засобів публічного адміністрування музеїв і музейної справи. Установлено, що об'єктами контрольно-наглядової діяльності є не лише музеї як юридичні особи, а й музейні предмети, колекції, зібрання, облікова документація, фондосховища, експозиції, процеси комплектування, зберігання, консервації, реставрації, переміщення та використання культурних цінностей. Виокремлено інституційну, предметну, функціональну та процедурну складові такого контролю і нагляду.

Доведено, що їх особливості зумовлені статусом Музейного фонду України як національного багатства, множинністю форм власності музеїв, міжгалузевим характером музейної діяльності, спеціальними вимогами до обліку та збереження музейних предметів, а також необхідністю запобігання їх втраті, пошкодженню, незаконному відчуженню чи переміщенню. Обґрунтовано пріоритет превентивної спрямованості контрольно-наглядових заходів і необхідність законодавчого розмежування компетенції органів, які їх здійснюють.

Визначено, що контроль як засіб публічного адміністрування музеїв та музейної справи як урегульовану адміністративно-правовими нормами систематичну діяльність уповноважених органів публічної адміністрації, засновників та органів управління музеями щодо одержання й оцінювання інформації, перевірки законності, обґрунтованості, ефективності й належності діяльності музеїв, стану обліку, зберігання, охорони, використання та переміщення музейних предметів, а також застосування заходів для усунення виявлених порушень і забезпечення збереженості Музейного фонду України.

Ключові слова: *контроль; нагляд; публічне адміністрування; музей; музейна справа; Музейний фонд України; культурні цінності.*

Kikena P. I. Control and supervision as instruments of public administration of museums and museum affairs

Abstract. The article examines control and supervision as instruments of public administration of museums and museum affairs. The concepts of "control" and "supervision" are clarified, and their common features and distinguishing criteria are identified.

It is substantiated that control is comprehensive in nature and involves verifying the legality, validity, effectiveness, and proper implementation of administrative decisions, whereas supervision is primarily aimed at monitoring compliance with mandatory legal requirements by organisationally non-subordinate entities.

The author proposes original definitions of control and supervision as instruments of public administration of museums and museum affairs. It is established that the objects of control and supervisory activities include not only museums as legal entities but also museum objects, collections, assemblages, accounting records,

© Кікена П. І., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

storage facilities, exhibitions, as well as the processes of acquisition, storage, conservation, restoration, movement, and use of cultural property. The institutional, material, functional, and procedural components of such control and supervision are distinguished.

It is demonstrated that their specific features are determined by the status of the Museum Fund of Ukraine as a national asset, the diversity of museum ownership forms, the cross-sectoral nature of museum activities, special requirements for the registration and preservation of museum objects, and the need to prevent their loss, damage, unlawful alienation, or movement. The priority of the preventive orientation of control and supervisory measures, as well as the need for a clear legislative division of competence among the authorities responsible for implementing them, is substantiated.

It is determined that control as a means of public administration of museums and museum affairs is a systematic activity regulated by administrative and legal norms of authorized bodies of public administration, founders and management bodies of museums regarding obtaining and evaluating information, verifying the legality, validity, efficiency and appropriateness of museum activities, the state of accounting, storage, protection, use and movement of museum objects, as well as applying measures to eliminate identified violations and ensure the safety of the Museum Fund of Ukraine.

Key words: *control; supervision; public administration; museum; museum affairs; Museum Fund of Ukraine; cultural property.*

Постановка проблеми. Музеї виконують наукові, культурно-освітні, інформаційні та пам'яткоохоронні функції. Їхня діяльність спрямована на комплектування, облік, зберігання, дослідження, реставрацію, експонування та популяризацію культурних цінностей. Від належного виконання цих завдань залежить збереження матеріальної й духовної культурної спадщини України для сучасного та майбутніх поколінь.

Відповідно до Закону України «Про музеї та музейну справу» музейна справа є спеціальним видом наукової та культурно-освітньої діяльності, що включає комплектування, зберігання, охорону та використання музеями культурних цінностей і об'єктів культурної спадщини, зокрема їх консервацію, реставрацію, музеєфікацію, наукове вивчення, експонування та популяризацію [1]. Музейний фонд України визнано національним багатством і невід'ємною складовою культурної спадщини, яка охороняється законом. При цьому до нього належать музейні предмети, колекції та зібрання незалежно від їх походження і форми власності [1].

Особливий публічний інтерес у збереженні музейних предметів зумовлює необхідність систематичного контролю та нагляду за діяльністю музеїв. Помилки в обліку, неналежні умови зберігання, порушення правил реставрації, незаконне переміщення або відчуження музейних предметів можуть спричинити незворотну втрату унікальних культурних цінностей. Саме тому контроль і нагляд у цій сфері повинні мати не лише реактивний, а насамперед превентивний характер.

Водночас законодавство не містить системного визначення контролю і нагляду як окремих засобів публічного адміністрування музейної сфери. Компетенція відповідних органів розосереджена між законодавством про музеї, культуру, охорону культурної спадщини, пожежну та техногенну безпеку, охорону праці, використання публічного майна і державний фінансовий контроль. Це ускладнює встановлення меж контрольно-наглядових повноважень, породжує дублювання перевірок і залишає невизначеним співвідношення контролю та нагляду.

Метою статті є розкриття теоретичного змісту контролю та нагляду в адміністративному праві, формулювання визначень контролю і нагляду як засобів публічного адміністрування музеїв та музейної справи, а також виокремлення їхніх особливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади контролю та нагляду в адміністративному праві сформовано у працях провідних українських учених-адміністративістів. В. Б. Авер'янов досліджував контроль як функцію державного управління і засіб забезпечення законності в діяльності органів публічної влади. В. К. Колпаков розкрив поняття, ознаки, види й організаційно-правові форми контролю та адміністративного нагляду. О. В. Кузьменко дослідила місце контрольно-наглядової діяльності в системі адміністративного процесу та інструментів публічного адміністрування. Т. О. Коломоєць приділила увагу співвідношенню контролю, нагляду й інших способів забезпечення законності в діяльності

публічної адміністрації. В. Г. Чорна у спільних працях з О. В. Кузьменко та Л. О. Кожурою розглянула контроль і нагляд як засоби адміністративно-правового забезпечення прав осіб у спеціальних сферах публічного адміністрування. В. М. Бевзенко досліджував інструменти діяльності публічної адміністрації, принципи належного адміністрування та судовий контроль за реалізацією владних повноважень. Окремі проблеми співвідношення контролю й нагляду висвітлено у працях Л. О. Кожури, Т. П. Мінки, О. М. Буханевича, А. М. Івановської та інших учених [7–14].

Незважаючи на значний доктринальний доробок, контроль і нагляд безпосередньо у сфері публічного адміністрування музеїв та музейної справи комплексно майже не досліджувалися. Наявні наукові праці переважно стосуються загальних питань управління культурою, охорони культурної спадщини або організації діяльності окремих музейних установ. Тому необхідним є формування спеціальних адміністративно-правових дефініцій і систематизація особливостей контрольно-наглядової діяльності в музейній сфері.

Виклад основного матеріалу. Контроль і нагляд є традиційними засобами забезпечення законності у сфері публічного адміністрування. Водночас у законодавстві й науковій літературі ці поняття використовуються як самостійно, так і в об'єднаній конструкції «державний нагляд (контроль)». Відсутність єдиного термінологічного підходу не усуває необхідності їх доктринального розмежування, особливо коли йдеться про межі втручання суб'єктів публічної адміністрації в діяльність організаційно не підпорядкованих музеїв.

В. Б. Авер'янов розглядав контроль як важливу функцію державного управління, зміст якої полягає у спостереженні за діяльністю відповідного об'єкта, отриманні об'єктивної інформації про стан виконання управлінських рішень, виявленні порушень і застосуванні заходів щодо їх усунення [7]. Контроль у такому розумінні не обмежується фіксацією невідповідності правовим приписам, а охоплює оцінювання результативності управлінської діяльності та відновлення належного стану.

В. К. Колпаков визначає контроль як організаційно-правовий спосіб забезпечення законності й дисципліни, що характеризується спостереженням і перевіркою діяльності об'єкта, її відповідності управлінським рішенням, нормативно-правовим актам та установленим завданням [8]. Контроль дозволяє не лише виявити порушення, а й з'ясувати причини їх виникнення, визначити винних осіб та вжити заходів для усунення негативних наслідків.

У підході В. К. Колпакова контроль має інформаційний, оцінювальний і коригувальний складники. Він забезпечує зворотний зв'язок між суб'єктом публічного адміністрування та підконтрольним об'єктом. За результатами контролю може бути змінено управлінське рішення, скасовано незаконний акт, надано обов'язкову вказівку, ініційовано притягнення винної особи до відповідальності або вжито заходів для усунення причин порушення [8].

О. В. Кузьменко розглядає контрольно-наглядову діяльність як юридично впорядковану діяльність уповноважених суб'єктів, яка реалізується у відповідних адміністративно-процедурних формах. Такий підхід має істотне значення, оскільки контроль не може здійснюватися довільно. Підстава перевірки, предмет, повноваження посадових осіб, порядок фіксації результатів і можливі правові наслідки повинні визначатися законодавством [9].

Т. О. Коломоєць пов'язує контроль із систематичним спостереженням за функціонуванням відповідного об'єкта, перевіркою виконання нормативних та індивідуальних приписів, оцінюванням законності й доцільності діяльності та можливістю безпосереднього реагування на виявлені недоліки [10]. Отже, контроль може охоплювати не тільки юридичну оцінку, а й перевірку ефективності, якості та своєчасності виконання публічного завдання.

О. В. Кузьменко, В. Г. Чорна та Л. О. Кожура розглядають контроль і нагляд публічної адміністрації як засоби виявлення, припинення та попередження порушень обов'язкових вимог у певній сфері суспільних відносин. Автори наголошують, що контрольно-наглядові повноваження повинні здійснюватися лише компетентними суб'єктами, на законних підставах та з дотриманням прав осіб, діяльність яких перевіряється [11].

В. М. Бевзенко, аналізуючи інструменти діяльності публічної адміністрації, виходить із того, що будь-яке контрольне втручання має ґрунтуватися на законі, відповідати меті наданого повноваження та принципам належного адміністрування [12]. Контрольне рішення повинно бути обґрунтованим, безстороннім і пропорційним, а особа – мати можливість ознайомитися з його підставами та оскаржити несприятливі наслідки.

Узагальнення наведених підходів дозволяє визначити **контроль в адміністративному праві** як *урегульовану адміністративно-правовими нормами діяльність компетентних суб'єктів публічної адміністрації щодо спостереження, збирання й оцінювання інформації, перевірки законності, обґрунтованості, ефективності та результативності діяльності підконтрольного об'єкта, виявлення порушень, установлення їх причин і застосування передбачених законом заходів реагування.*

Адміністративний нагляд має спільну з контролем мету – забезпечення законності, захист публічного інтересу та запобігання правопорушенням. Проте його зміст є вужчим.

В. К. Колпаков пов'язує адміністративний нагляд зі спеціалізованим спостереженням за дотриманням організаційно не підпорядкованими об'єктами встановлених правил. Наглядовий орган переважно перевіряє законність поведінки, не втручаючись у поточну оперативну діяльність об'єкта та не оцінюючи її загальну доцільність [8].

В. Б. Авер'янов також розмежовував контроль і нагляд за характером відносин між відповідним органом та об'єктом перевірки. Контроль може здійснюватися щодо підпорядкованих суб'єктів і передбачати ширший вплив на їхню діяльність. Нагляд переважно стосується непідпорядкованих об'єктів та спрямовується на перевірку дотримання спеціальних загальнообов'язкових правил [7].

Т. О. Коломоєць вказує, що під час нагляду перевіряється насамперед законність, тоді як контроль може додатково охоплювати питання доцільності, ефективності та якості діяльності [10]. Наглядовий орган, як правило, не підміняє адміністрацію піднаглядного об'єкта, а використовує передбачені законом форми реагування: видає припис, вимагає усунення порушення, складає відповідні матеріали, звертається до суду або ініціює притягнення винних осіб до відповідальності.

На нашу думку, **нагляд в адміністративному праві –** *це врегульована адміністративно-правовими нормами діяльність спеціально уповноваженого суб'єкта публічної адміністрації щодо спостереження та перевірки дотримання організаційно не підпорядкованими особами загальнообов'язкових правил, виявлення, попередження і припинення правопорушень без безпосереднього управління поточною діяльністю піднаглядного об'єкта.*

Контроль і нагляд мають спільні ознаки: здійснюються на підставі закону; мають публічно-владний характер; спрямовуються на забезпечення законності; передбачають збирання та оцінювання інформації; здійснюються у встановленій процедурі; завершуються документальним оформленням результатів; можуть спричиняти застосування заходів адміністративного реагування.

Водночас вони відрізняються за обсягом перевірки, характером організаційних зв'язків і межами втручання. Контроль може охоплювати законність, доцільність, результативність, якість та ефективність діяльності. Нагляд зосереджується на додержанні спеціальних обов'язкових правил. Контролюючий суб'єкт у відносинах підпорядкування може скасовувати або змінювати рішення, надавати управлінські вказівки та застосовувати дисциплінарні заходи. Наглядовий суб'єкт переважно видає приписи, фіксує порушення, застосовує передбачені законом обмежувальні заходи або ініціює юридичну відповідальність.

Застосування цих положень до музейної сфери потребує врахування змісту понять «музей» і «музейна справа». Музей є науково-дослідним та культурно-освітнім закладом, створеним для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів і музейних колекцій. Музейна справа охоплює комплектування, зберігання, охорону, консервацію, реставрацію, музеєфікацію, наукове дослідження, експонування та популяризацію культурних цінностей [1].

Тому об'єктом публічного адміністрування є не лише інституційна діяльність музею як закладу, а весь комплекс суспільних відносин, пов'язаних із формуванням, обліком, збереженням і використанням Музейного фонду України.

На підставі цього пропонуємо визначити **контроль як засіб публічного адміністрування музеїв та музейної справи** як *урегульовану адміністративно-правовими нормами систематичну діяльність уповноважених органів публічної адміністрації, засновників та органів управління музеями щодо одержання й оцінювання інформації, перевірки законності, обґрунтованості, ефективності й належності діяльності музеїв, стану обліку, зберігання, охорони, використання та переміщення музейних предметів, а також застосування заходів для усунення виявлених порушень і забезпечення збереженості Музейного фонду України.*

Наведене визначення охоплює декілька взаємопов'язаних напрямів. Інституційний контроль стосується дотримання музеєм установчих завдань, належного управління майном, використання бюджетних коштів і виконання рішень засновника. Фондово-обліковий контроль спрямований на перевірку реєстрації, інвентаризації, наукової атрибуції, руху та наявності музейних предметів. Охоронний контроль охоплює умови зберігання, фізичну безпеку, температурно-вологісний і світловий режими, консервацію, реставрацію та готовність до надзвичайних обставин. Функціональний контроль стосується виконання музеєм наукової, культурно-освітньої та виставкової діяльності.

Під **наглядом як засобом публічного адміністрування музеїв та музейної справи** пропонуємо розуміти *врегульовану адміністративно-правовими нормами діяльність спеціально уповноважених суб'єктів публічної адміністрації щодо спостереження і перевірки дотримання музеями, іншими юридичними та фізичними особами незалежно від їх підпорядкування і форми власності обов'язкових вимог до обліку, зберігання, охорони, реставрації, використання та переміщення музейних предметів і колекцій, а також щодо попередження, виявлення та припинення порушень без втручання в самостійну наукову, творчу й поточну організаційну діяльність музею поза межами, установленими законом.*

Основна відмінність запропонованих дефініцій полягає в інтенсивності владного впливу. Контроль засновника або органу управління щодо державного чи комунального музею може включати оцінювання виконання завдань, використання майна, ефективності управлінських рішень і діяльності керівника. Нагляд щодо музею, який не перебуває в організаційному підпорядкуванні відповідного органу, повинен обмежуватися додержанням установлених законом обов'язкових вимог.

Контроль і нагляд як засоби публічного адміністрування музеїв та музейної справи мають низку спеціальних особливостей.

Першою особливістю є **особливий публічно-правовий статус об'єкта охорони**. Музейний фонд України є національним багатством і складовою культурної спадщини. Тому збереження музейних предметів не є виключно внутрішньою справою музею чи власника колекції. Навіть предмети недержавної частини Музейного фонду перебувають під правовою охороною, оскільки мають культурну, історичну, наукову або мистецьку цінність [1; 2].

Другою особливістю є **поєднання інституційного та предметного об'єктів перевірки**. Контролю підлягає діяльність музею як юридичної особи, але одночасно перевіряються конкретні музейні предмети, колекції, фондово-облікова документація, фондосховища, експозиційні приміщення, охоронні системи та умови зберігання.

Третьою особливістю є **незалежність спеціальних вимог від форми власності музею**. Музеї можуть створюватися на державній, комунальній або приватній формах власності. Проте обов'язкові правила обліку та збереження предметів Музейного фонду повинні виконуватися всіма музеями й іншими зберігачами. Водночас обсяг управлінського контролю засновника залежить від організаційної та майнової належності музею.

Четвертою особливістю є **багатосуб'єктність контрольно-наглядової діяльності**. У ній можуть брати участь центральний орган виконавчої влади у сфері культури, його територіальні або уповноважені

структурні підрозділи, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад, засновники музеїв, органи державного фінансового контролю, органи охорони культурної спадщини, органи пожежного і техногенного нагляду, а також інші компетентні суб'єкти. Така множинність потребує чіткого розмежування предметів перевірки та інформаційної взаємодії.

П'ятою особливістю є **міжгалузевий характер**. Діяльність музею одночасно підпадає під дію законодавства про музеї, культуру, охорону культурної спадщини, цивільний захист, пожежну безпеку, охорону праці, бюджетні відносини, публічне майно, доступ до інформації та захист персональних даних. Контрольно-наглядова діяльність повинна враховувати ці правові режими, не допускаючи необґрунтованого дублювання перевірок.

Шостою особливістю є **спеціальний предмет фондово-облікового контролю**. Облік музейних предметів здійснюється шляхом їх реєстрації у фондово-обліковій документації, зокрема в електронній формі [5]. Перевірка має охоплювати своєчасність первинної реєстрації, правильність інвентарних номерів і облікових позначень, відповідність записів фактичній наявності предметів, документальне оформлення їх руху, тимчасового передання, реставрації чи експонування.

Сьомою особливістю є **пріоритет превентивної мети**. Втрата або руйнування унікального музейного предмета часто є незворотними, а грошове відшкодування не здатне відновити його культурну цінність. Тому контроль і нагляд повинні бути спрямовані насамперед на раннє виявлення ризиків: неналежного мікроклімату, аварійного стану приміщень, недосконалості охоронних систем, неповного обліку, незаконного переміщення або загрози пошкодження.

Восьмою особливістю є **поєднання планових, позапланових і постійних форм**. Планові заходи дають змогу комплексно оцінити стан музейних фондів та управління музеєм. Позапланові перевірки можуть бути необхідними в разі надходження інформації про втрату, пошкодження, незаконне відчуження предметів або виникнення надзвичайної ситуації. Постійний контроль реалізується через звітність, електронні реєстри, інвентаризацію та внутрішній моніторинг стану колекцій.

Дев'ятою особливістю є **документованість результатів**. Контрольно-наглядова дія повинна завершуватися актом, довідкою, висновком, приписом або іншим передбаченим законом документом. У ньому мають бути зазначені правова підстава перевірки, її предмет, установлені факти, конкретні порушені вимоги, строк і спосіб усунення недоліків, а також порядок оскарження.

Десятою особливістю є **спеціальні заходи реагування**. Залежно від характеру порушення може бути видано припис про усунення недоліків, зупинено небезпечні реставраційні роботи, обмежено переміщення музейного предмета, ініційовано його повернення, проведено інвентаризацію, застосовано заходи дисциплінарної, адміністративної, цивільної або кримінальної відповідальності. Заходи реагування повинні бути законними, необхідними й пропорційними.

Одинадцятою особливістю є **необхідність збереження професійної та наукової автономії музею**. Контрольний чи наглядовий орган не повинен підміняти музей у питаннях наукової атрибуції, концепції експозиції, дослідницької методології або творчих способів популяризації культурних цінностей, якщо відповідні рішення не порушують законодавства. Межа втручання має визначатися публічною необхідністю захисту Музейного фонду та прав відвідувачів.

Дванадцятою особливістю є **посилення безпекового компонента в умовах воєнного стану**. Контроль повинен охоплювати стан планів реагування, документування пошкоджень, готовність до тимчасового переміщення культурних цінностей, належне оформлення їх евакуації та повернення, захист облікової інформації й установлення місцезнаходження переміщених предметів.

Тринадцятою особливістю є **цифровізація контрольно-наглядової діяльності**. Електронний облік і розвиток Реєстру Музейного фонду України можуть забезпечити оперативне зіставлення даних, простежуваність переміщення предметів та виявлення облікових невідповідностей. Водночас цифровізація потребує належного захисту інформації,

розмежування доступу та збереження паперових або резервних підтверджень.

Висновки. Отже, контроль і нагляд є взаємопов'язаними, але не тотожними засобами публічного адміністрування. Контроль має ширший зміст і може охоплювати перевірку законності, доцільності, якості, ефективності та результативності діяльності підконтрольного об'єкта. Нагляд спрямовується переважно на перевірку дотримання організаційно не підпорядкованими суб'єктами загальнообов'язкових правил без втручання в їхню поточну діяльність поза межами, установленими законом.

Спеціальними особливостями контролю і нагляду в музейній сфері є особливий статус Музейного фонду України; поєднання інституційного та предметного об'єктів перевірки; поширення спеціальних вимог на музеї різних форм власності; багатосуб'єктність і міжгалузевість; спеціальний режим фондового обліку; превентивна спрямованість; документованість; необхідність збереження наукової автономії музеїв; посилений безпековий режим під час воєнного стану та розвиток цифрових форм моніторингу.

Удосконалення законодавства потребує чіткого визначення компетенції кожного контрольно-наглядового суб'єкта, установлення єдиних процедур перевірки збереженості музейних предметів, розвитку ризик-орієнтованого підходу, цифровізації обліку та забезпечення дієвого адміністративного й судового оскарження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29 червня 1995 року № 249/95-ВР.

2. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17.

3. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 року № 1805-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14.

4. Про затвердження Положення про Музейний фонд України: постанова Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 року № 1147.

5. Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів: наказ Міністерства культури України від 21 липня 2016 року № 580. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16.

6. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.

7. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. Т. 1. Загальна частина / за ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юридична думка, 2004. 584 с.

8. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.

9. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу: монографія. Київ: Атіка, 2005. 352 с.

10. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

11. Кузьменко О. В., Чорна В. Г., Кожура Л. О. Контроль та нагляд публічної адміністрації за дотриманням прав працівників, зайнятих у сфері поводження з відходами. Наукові записки. Серія: Право. 2023. № 14. С. 89-95. DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-89-95

12. Мельник Р. С., Бевзенко В. М. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / за заг. ред. Р. С. Мельника. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.

13. Кожура Л. О. Теоретичні проблеми визначення понять контроль і нагляд як засобів адміністративно-правового захисту бездомних осіб і безпритульних дітей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2014. Вип. 29. Ч. 2. Т. 2. С. 60–63.

14. Мінка Т. П. Теоретико-правова природа понять нагляду та контролю і їх співвідношення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2024. Вип. 83. Ч. 2. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.83.2.44.

15. Буханевич О. М., Івановська А. М. До питання про правову природу публічного контролю. Київський часопис права. 2021. № 3. С. 67-76. DOI: 10.32782/klj/2021.3.16.

Дата першого надходження статті до видання: 23.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026